De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE**. Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE** van **De Heraut**, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 18 Augustus 1889. N°. 608.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden *f* 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureel **10** Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel te Amsterdam.
Advertentiën: van **1** tot **6** regels **90** Cent; voor elken regel meer **15** Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen **10** Ct. per regel.

„Ik weet, o, Heere, dat bij den mensch zijn weg niet is!"

Ik weet, o Heere! dat bij den mensch zijn weg niet is; het is niet bij eenen man, die wandelt, dat hij zijnen gang richte.
(Jerem. 10: 23.)

Ieder mensch loopt van zijn wieg tot aan zijn graf een weg af. De één korter, de ander langer. Maar elk van ons doorloopt een weg, dien we ons levenspad noemen, en die voor ieder mensch weer anders is.

Wonderlijk is het met dien weg.

Van den éénen kant toch staat het vast, dat deze weg voor een iegelijken mensch van eeuwigheid af bij God bepaald is, en toch verkeeren wij van den anderen kant gestadig onder den indruk, alsof we van stap tot stap dien weg *zelve* moesten kiezen; en als stond het elk oogenblik aan *onze* eigen beslissing, om bij den eersten tweesprong den besten links of rechts te gaan.

Vooral bij de groote gebeurtenissen in ons leven springt dit sterk in het oog.

Wat hing er niet aan de keuze van ons beroep. We zijn nu eenmaal geworden wat we zijn; maar hoe licht hadden we niet een andere keuze kunnen doen. En als eens op de vraag: „Wat zal ik worden?" onzerzijds een ander antwoord gevolgd ware, hoe heel anders zou niet onze opleiding, hoe heel anders onze vorming en ontwikkeling, hoe heel anders onze omgeving en onze toekomst zijn geworden. Immers we souden een heel andere positie hebben in de maatschappij.

Wat hing er voor wie gehuwd is, niet aan die ééne levenskeuze! En als in dat beslissend oogenblik de vraag eens op onze lippen ware teruggebleven, of het jawoord door ons ware teruggehouden, hoe heel anders zou de loop onzes levens niet zijn geweest en hoe geheel anders zouden we in de wereld niet gestaan hebben?

Bovenal, hoeveel meer hing nog niet aan die nog teederder liefdekeuze van ons hart, toen we in de ure der beslissing ten leste voor Jezus en zijn volk kozen, en daarom braken met de wereld, die tegen Jezus zich verzet. Ook die keuze is ten slotte misschien in één enkele seconde tot stand gekomen. En toch hoe in den grond anders zou ons verder levensverloop niet geweest zijn, zoo we in die ure der minne ons tegen den Heere hadden verhard.

En nu: dit alles heeft onzen weg bepaald.

Met name die groote, invloedrijke gebeurtenissen hebben de richting aangegeven, waarin de weg van ons leven loopen zou. En al mogen de kleinere gebeurtenissen op ons minder indruk hebben gemaakt en ook in de herinnering minder bij ons meespreken, toch is er elken dag van ons leven door ons gekozen en beslist, en is de zon nimmer voor ons ondergegaan, of ook op dien dag hadden we weer een stuk van onzen levensweg afgemeten.

Onze weg teekent zich in het leven, gelijk het pad van den wandelaar op het eenzaam sneeuwveld op Gods bergen.

In die nimmer smeltende sneeuw loopt geen pad. Vlak en gaaf strekt het eindeloos sneeuwveld zich voor zijn voeten uit.

Maar bij elken stap dien hij in die rulle sneeuw zet, wordt in die sneeuw zijn voetstap afgedrukt; en, als hij hooger opgeklommen dan op dat sneeuwveld terugziet, ontdekt hij in die sneeuw een lang en kronkelend spoor, dat er voet voor voet door hem wierd ingedrukt; en dat lange spoor dát is zijn weg over de sneeuwvlakte geweest.

En zoo nu ook maken we zelf onzen weg in het leven. Bij elke schrede, die we verder komen, drukt telkens onze voet zijn stap in de velden des levens af. Het is overal merkbaar, waar we geweest zijn. Onze gang teekent zich, en onder al onze voetstappen is er niet één, die er niet aan meehielp, om dien weg onzes levens af te bakenen.

Alleen maar, van te voren weten we dat niet.

Zoolang de voet nog niet in de sneeuw is ingedrukt, is het spoor nog niet geteekend. En zoo ook, zoolang het bij ons in ons leven nog niet tot beslissing kwam, is de weg onzes levens nog niet aangeduid.

Voor zoover we dien weg kennen, ligt hij altoos achter ons en is hij afgeloopen. En voor zoover die weg nog afgeloopen moet worden, zien we hem niet en kennen we hem niet.

Tot op het oogenblik, dat de voet wordt neergezet, blijft onze eigen levensweg ons een geheimnis.

Uit dit geheimzinnige en onbekende komt dan de overmoed.

Ben ik het, die zelf door het neerzetten van mijn voet, mijn weg bepaal en de richting ervan vaststel, wat heb ik dan anders te doen dan ernstig te willen, helder mijn toekomst in te denken, en op het gegeven oogenblik moedig te durven?

Dit prikkelt.

Hoe meer geestkracht ik weet te verzamelen, met hoe vaster gang ik voortschrijd, des te zekerder ben ik, dat ik mijn toekomst in mijn hand heb.

En zoo beeldt dan de moedige jongeling, zoo beeldt de sterke man zich in, dat hij zelf zijn eigen toekomst schept, en naar mate hij te stouter durft en waagt, zich die toekomst ook te schooner verzekeren zal.

En wat is hier tegen in te brengen?

Toch niet, dat we zelve *niet* aan onze toekomst medewerken, want nog eens, geen schrede van onzen weg wordt zichtbaar, eer onze voet is neergezet, en dat neerzetten van uw voet, waardoor het spoor van den weg geteekend wordt, dat doet niet een ander, maar dat doet gij.

Heil in slapheid is er dus niet.

De besluiteloose, die zonder zelf te weten waarom, zijn voet meer neerglijden laat, dan dat hij dien neerzet, eindigt toch evenzeer met zijn voet op de vlakte te drukken, en ook zijn spoor teekent zich evenceens.

Er is aan dat zelf teekenen van het spoor van uw weg geen ontkomen.

Ge zijt en blijft nu eenmaal op elk punt van dien weg verantwoordelijk voor de plek waar uw voet neerkomt.

En niet de gedachtelooze, de willooze, de besluitelooze, die, op goed geluk af, zijn voet sullen laat; maar de man die denkt en wil en koos en vastberaden zijn spoor teekende, heeft bij God en menschen genade.

Nooit vindt ge bij Jezus onzekerheid of slappe weifeling, maar altoos vastberaden moed in het voortgaan. De Godsmannen in het oud Verbond zouden geen helden des geloofs zijn geweest, zoo ze niet door geestkracht en mannenmoed hadden uitgeblonken. De heilige apostelen dolen nimmer besluiteloos om; maar loopen hun loop met vasten gang. En ook wie na hen, ook in de dagen der Hervorming, Gods kerke gesterkt hebben, toonen van wat naar besluiteloosheid en onvastheid van wil zweemt het tegenbeeld.

Neen, de oplossing van het raadsel ligt alleen in wat het geloof u predikt, dat uw weg wel door uw eigen voetstap, dien gij zelf zet, wordt afgeteekend, maar dat het bestek, het plan, waarnaar gij dien weg zoudt *afteekenen*, van eeuwigheid *voorgeteekend* ligt in Gods raad.

Als ge een huis zult bouwen, moet er steen op steen gelegd, en slechts voor zoover de muren omhoog zijn, wordt uw bouw openbaar. Maar achter dat bouwen lag een bestek, en in dat bestek was bepaald, hoe op elk punt van de lijn, in de lengte en in de breedte, in de diepte en in de hoogte, uw muur loopen zou.

En zoo nu ook is het met uw levensweg.

Die weg komt er niet en wordt niet openbaar dan door uw voetstap; maar het indrukken van dien voetstap gaat naar hetgeen God in zijn raad over u bepaald had.

Slechts met dit verschil, en hierin ligt al de moeilijkheid, dat de bouwlieden aan den muur bouwen naar de lijn, die het bestek hun aangeeft; en dat gij uw weg te loopen hebt, zonder het bestek, dat voor uw leven in Gods raad ligt, te kennen.

Zijt ge nu *niet* vroom, dan stoort ge u aan dat bestek niet. U is het dan om het even, wat door God over u bepaald is. Gij hebt toch immers zelf uw weg te loopen. En het einde is, dat ge zonder het te willen of te bedoelen, toch geen anderen weg gaat noch kunt gaan, dan God over u bepaald had.

Maar zoo is de knecht des Heeren niet.

Hij overdenkt zijnen weg voor Gods aangezicht. Hem is het bij elken voetstap op zijn levensweg de groote vraag, waar de Heere wil, dat hij zijn voetstap op den weg in zal drukken.

En daarom is zijns niet maar het heldere indrukken, en het vastberaden willen en het moedig durven, maar ook en bovenal het gestadig *in den gebede gaan*.

In den gebede.

Niet om een bijzondere openbaring af te dwingen, die toch niet komt.

Maar wel om de stille gemeenschap met zijn God te erlangen.

Eerst als hij zijn weg *met zijn God* kan wandelen, dan loopt zijn weg veilig.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

HIJLAARD, 5 Aug. Sinds 24 Juni onder hartelijken dank nog ontvangen:

Van N. N. te D. *f* 1; uit Gouda *f* 1; van een vriendenkring te H. *f* 5; gecoll. te Schiedam *f* 1; van G. N. H. te H. *f* 2; gecoll. te Amsterdam *f* 5.25; van J. W. v. E. te L. *f* 5.75; gecoll. te Amsterdam *f* 21.75; van L. G. W. te A. *f* 3.75; van J. J. A. te A. *f* 2.50; T. A. v. d. S. te B. *f* 1.95; O. P. te L. *f* 2; W. V. te D. *f* 0.44½; J. J. O. te A. *f* 1.50; door den heer v. B. C. te Utrecht *f* 29.30; gecoll. te Reeuwijk *f* 0.35; te Arnhem ¼ collecte *f* 25; van H. J. J. te W. *f* 2.50; door P. B. te K. *f* 2; van mej. M. C. O. te N. *f* 2.50; door A. J. v. M. te O. *f* 1; H. J. V. te E. *f* 1.75; W. d. B. te G. *f* 1; M. J. B. te A. *f* 2.50; L. G. W. te A. *f* 0.75; gecoll. te Gouda *f* 1.85; te Engwierum *f* 0.50; N. N. te N. *f* 20.

Uit 's Hage van F. B. *f* 1; gecoll. samen *f* 14.75; gecoll. te Dordt samen *f* 2.25; te Zwijndrecht *f* 2.50; door den heer V. van eenige vrienden te 's-Hage *f* 7; V. te 's-Hage *f* 1.50; jonkvr. D. v. V. *f* 1; uit de bussen voor de noodlijdende kerken *f* 80.45; gecoll. te Amsterdam *f* 2; te Delft *f* 6.75; door Ds. van Kasteel *f* 25. De Heere heeft ons zeer vertroost door deze gaven; maar gered zijn we nog niet. Driester kwam de vijand op ons aan en onder de leuze: »Uw geld of processen" eischt hij nog *f* 2500. Wat zal de arme gemeente bij den ongunstigen afloop der processen doen? De Heere zal het voorzien.

Tot hiertoe heeft de Heere geholpen. Ook door u, waarde lezer?

D. J. B. WIJERS.
Dienaar des Woords.

In eene zeker gehouden algemeene vergadering van de bij de Ned. Ned. Ger. kerk te Winterswijk zich aangesloten hebbende mansleden is het besluit genomen, om maatregelen te nemen tot het bouwen van een eigen kerkgebouw, nadat herhaalde onderhandelingen, om tot combinatie met de Chr. Gereformeerden te komen, zijn afgestuit op »hindernissen." Ten vervolge op dit besluit is in eene nadere vergadering van 12 dezer bepaald, om eene vereeniging: *de Kerkelijke Kas* op te richten, terwijl in dezelfde vergadering, tot voorbereiding van het aanstaande beroepingswerk, met eenparige stemmen is besloten, om toezegging van beroep aan te bieden aan den Weleerw. Zeergel Heer Dr. H. Fransen, rustend predikant te Utrecht.

Namens den kerkeraad voornoemd,
J. M. STROES, *voorzitter.*
Winterswijk, 13 Aug. 1889.

Buitenland.

Italië. Speelwoede in Napels.

De stad Napels wordt tegenwoordig zeer uitgebreid: men bouwt er wijk bij wijk, en steeds is een van de eerste winkels, die erin geopend worden, een *Banco lotto*, d. i. een huis waarin een kantoor met twee beambten en waarheen de menschen hunne spaarpenningen kunnen brengen, in de hoop, dat het lot hen gunstig zijn zal. Gelijk men in het Noorden aan den drank kan verslaafd zijn, zoo is men het in Italië aan het spel, en evenals ook in Nederland de sterke drank velen tot verderf is, zoo is ook de loterij in Italië oorzaak van den maatschappelijken en zedelijken ondergang van velen. Ja, de speelwoede verwoest daar schier nog meer dan in Noordelijke landen de drankduivel. Immers schamen de menschen zich hier soms nog, om openlijk een herberg in te gaan en is het een schande en ook strafbaar voor de wet, om dronken langs de straat te loopen; ginds ziet geen mensch er iets in, om naar het loterijgebouw te gaan; equipages houden er voor stil, en schoenpoetsers gaan er binnen; officieren en bedelaars verdringen zich te gelijk, om een lot machtig te worden. Men zoekt zich wijs te maken, dat men door te spelen een vaderlandslievend werk doet, want de staatskas wordt er door gestijfd. Toch roepen zij ijverig hun Madonna (de Moeder des Heeren) of hun huisheilige aan, opdat het geliefde vaderland hun een groote som zou moeten uitbetalen.

De loterijziekte heeft ook, evenals de koorts, een tijd, waarin zij haar hoogtepunt bereikt. Zoo is het nog onlangs in Napels geweest. In het midden van Juli viert men er het feest van de Madonna de Carmine. Het sprookje zegt, dat dit zwarte beeld van de maagd Maria afkomstig is van den berg Karmel, en dat het door de goede zorg van afstammelingen van den profeet Elia, die daar de orde van de Karmelieten gesticht hebben, naar Napels is overgebracht. Men bidt tot de Madonna voor haar beeld neergeknield meer dan men tot God roept.

Het feest, dat elk jaar voor de Carmine gevierd wordt, is zeker weinig stichtelijk. Illuminatie, vuurwerk, festijnen, waarbij de tintelende wijn een groote rol speelt, dit is bij dit feest schering en inslag, en het einde is gewoonlijk dat er messen getrokken en revolvers te voorschijn gehaald worden. Men vraagt zich zelven den volgenden dag af, of de Madonna wel tevreden zijn zal, of de lampions schitterend zijn geweest, of de voetzoekers voldoende geklapt hebben, enz. Want van dat feest hangt zooveel af, waarin jongedochters en vrouwen belang stellen. Maar om goed het feest te kunnen vieren, heeft men *geld* noodig. Waar dit van daan te halen? Van de loterij. Dan gaat men de Madonna bidden: »zeg ons het nummer, en wij zullen u een schoon feest bereiden." Er worden wat rozenkransen gebeden en missen gedaan, om het nummer te weten, waarop de prijs vallen zal.

Dit jaar werd het gerucht verbreid, dat aan een oud *assistito*, Gianone genaamd, het nummer was geopenbaard. De assistito is een soort bedrieger, die beweert, dat hij met de geesten in betrekking staat en die munt weet te slaan uit het bijgeloof des volks. Gianone heeft in het uitoefenen van zijn bedrijf zeker succes gehad; maar ook zijn hem zijn streken wel te huis gebracht; hij oefent daarom zijn beroep slechts nu en dan uit en wel ten bate van zijne vrienden. Wanneer iemand verdacht wordt, het geluksnummer te weten, dan moet hij het zeggen, of hij heeft geen leven meer. Eene groote menigte belegert zijn huis, volgt hem, waarheen hij ook gaat. Gianone, die zijn volkje kent, heeft daarom aan de eerste vragers maar aanstonds geantwoord, dat 57 het nummer van de Madonna was. Millioenen werden nu op dit nummer gezet. Men verdrong zich voor de bancolletto, om maar geld op No. 57 te wagen. Hij die geen geld had, ging naar de bank van leening en verpandde daar soms de noodzakelijkste dingen, o. a. zijn beddegoed, ja het gebeurde dat eene bruid haar bruidskleed wegbracht, om er eenig geld op te krijgen, ten einde ook een lot te kunnen nemen. Men hoorde overal spreken over No. 57. Indien dit nummer uit de bus kwam, zou de staat een 10 millioen francs moeten uitbetalen. Daarom kwam er bevel uit Rome, om verder het spel op No. 57 te verbieden, welk recht de regeering zich heeft voorbehouden. Groot was bij velen de teleurstelling, doch bedriegers wisten er weder munt uit te slaan, door de nummers 5 en 7 te koopen en er dan een 7 of een 5 bij te voegen.

In een oud paleis te Napels is het hoofdbureau van de loterij. Elken Zaterdag kan men daar een groote menigte verzameld vinden, om te vernemen op welke nummers prijzen zijn gevallen. Eenige weken geleden moest de politie voorzorgsmaatregelen nemen, om oploopen, enz. te voorkomen; Gianone en zijn gezin werden in veiligheid gebracht, want als 57 niet uit de bus kwam, zou het kwaad met hem afloopen; zijn gesloten huisje werd door een sterke politiemacht bewaakt.

Naarmate het oogenblik der trekking naderde, werd de menigte voor het loterijgebouw grooter; brandend heet was het, en dan te staan

---

Ettelijke gronden der Christelijke religie,

DOOR

Mr. H. BENNING en JAC. KOELMAN.

(*Voorrede door Jac. Koelman.*)

II.

Hebt gij strijd en twijfeling en arbeidt gij, om tot die verzekerdheid te geraken, zonder uwe ziel rust te geven, vóór dat gij op vaste schriftuurlijke gronden, die de proef van Gods oordeel kunnen doorstaan, u deze groote dingen kunt verzekeren? De Heere geve, dat het zoo zij; maar indien het tegendeel waarachtig is en gij zijt vreemdelingen in de bevindingen omtrent deze dingen, zoo oordeelt zelf, of het den Heere welbehagelijk zal zijn, indien gij ooit deze heerlijke bediening komt te aanvaarden. Nu moet ik u zeggen; en gij zult het ondervinden en erkennen, zoo gij er op letten wilt, dat het alleszins blijkelijk is, dat de groote menigte der studenten, zelfs in de theologie, los en onheilig van hart en leven zijn, afkeerig, vijandig, haatdragende tegen de ware heiligheid en geestelijkheid, en de eerste rechte gronden van de oprechte godsdienstheid en christelijkheid missende. Zoo verdorven zijn de tijden, dat de ongeregeldheid, ongebondenheid, profaniteit en woestheid des gemoeds openbaar is in de meesten, zoodat niet één sprankel van genade en geestelijk leven in hunne omgeving zich opdoet. Men staat naar eenige speculatieve kennis van talen en disputen en waarheden in de natuur en de Schriftuur; maar niets minder behartigt men dan God in Christus te kennen, te beminnen en te dienen. Scheeve en vleeschelijke oogmerken heeft men in zijne studiën. Men zoekt de hoogachting van geleerdheid, eer en achting, profijt en vermaak; niet, dat men Gods eer mocht bevorderen en Hem welbehagelijk dienen, zijn hart en leven mocht zuiveren, en de heiligheid in beide hebben en vertoonen, en zoo Gods koninkrijk voortzetten in zichzelven en anderen, en komen tot het dadelijk en eeuwig gericht en liefde van den volmaakt gelukzaligen en gelukzaligmakenden God. Zullen deze lieden gezanten zijn van den grooten Koning tot het volk, om de genadetijdingen te brengen, en de zielen te lokken naar Christus, en om haar te bestieren op den weg ten leven? Gewis zij zullen zichzelve en de gemeente verderven. Zij zullen pesten en zielenmoordenaars zijn, zij zullen veler zielebloed op zich halen en zoo de diepste plaats in de hel krijgen, wanneer zij ooit komen tot de bediening, zoo ongeschikt, vleeschelijk en onheilig als zij zijn. Dit is de oorzaak, waarom het zoo droevig staat in de kerk van Nederland. Jongelingen zijn tot het leeraarsambt verhoogd, die van den Heere niet geleerd waren, hoewel zij godgeleerden wilden genoemd zijn vanwege eene gedaante van kennis in de wet. Losse gezellen, die op de hoogescholen zichzelven en elkander hadden bedorven en verijdeld, en die, zullende proponenten worden, den huichelaar hebben gespeeld, om een haren mantel te ontvangen en te profeteeren. De professoren hebben meestal geen acht genomen op de studenten, om hen tot de inwendige godzaligheid en heiligheid aan te zetten, alsof het hun genoeg ware, als zij hun eenige kennis zoo in de philosophie als in de talen en theologie mededeelen, al waren zij inderdaad atheistisch (godloochenaars) en verwoest van gemoed, niet kennende door ondervinding de wijze van dien God, wiens dienaars zij zouden zijn in zijn huis. De ellendige jonkheid is met letterkennis, dat is inderdaad met drek en draf gespijzigd, inplaats van dat hun de woorden des levens, als het merg en de wijnen, die gezuiverd zijn, op eene geestelijke en teedere wijze zouden zijn toegediend (ik spreek niet van alle, de Heere zij gedankt, daar zijn er nog eenige, zoo professoren als studenten, die den Heere in het oog en zijne genade in het hart hebben). Helaas, waarde jongelingen! des Heeren toorn is zeer ontstoken tegen deze kerk, en tegen hare wachtende leeraren vanwege al de gruwelen, die daarin gevonden worden. En zien wij op de scholen en akademiën, onze ziel moet schrikken en beven. Wat zal er nog eindelijk van worden? Het schijnt, dat de Heere tot verterens toe op ons zal nederkomen. Want elk gaat zijns weegs, gelijk voor dezen; men keert zich niet af van de snoodheid zijns wegs, noch leeraars, noch volk. De plagen hebben niet ten goede gewerkt. Nu zien de oogen der trouwen (die zuchten over de gruwelen des lands), of de Heere zich op de akademiën niet eenige heerlijke instrumenten bereidt, die tot den strijd des Heeren haast mochten komen en eene goede roering bewerken onder dit zorgelooze volk. Maar helaas, van dien kant doet zich geen goed op. De fonteinen zijn verdorven en vergiftigd; de kweekhoven zijn verwilderd; de jonkheid is verbasterd! Niet alleen worden zij van hunne ouders zoo vleeschelijk en onheilig naar de hoogescholen gezonden; maar zij worden daar nog meer en meer door elkander verpest en verkankerd. De oprechte vroomheid is bij hen niet, ja zij is gehaat, bespot en veracht. Wat zullen wij hiertoe zeggen? O, mocht mijn raad en waarschuwing tot uwe ooren ingaan! Boven alle dingen, en in de eerste plaats bid ik u, vernedert u en zoekt verzoening. De Heere wacht, om u genadig te zijn. Kust den zoon en legt u aan zijne voeten en smeekt, dat Hij u heilige en schikke tot zijnen dienst. Er is een groot en heerlijk werk te doen in onze dagen: gelukkigen, die de Heere zal verwaardigen, Hem in deze te dienen. Gij zijt niet in staat, om dit werk te doen; maar, zoo gij volvaardig zijt, om u in zijne hand over te geven, opdat Hij u fatsoeneere en toestelle, Hij zal uwen mond maken als een scherp zwaard, en zal u stellen tot eenen zuiveren pijl; Hij zal u zenden tegen dit volk (doch ik hoop hun ten goede) en tegen vele hunner leeraren. Zij zullen tegen u strijden; maar tegen u niet vermogen, want de Heere zal met u zijn, om u uit te helpen. Gij kunt nog niet spreken, want gij zijt jong; maar Hij zelf zal u stellen tot ijzeren pilaren en koperen muren en zal met uwen mond zijn. Geeft u dan over, ja uw geheele ziel en lichaam en treedt met hem in een vast verbond, een verbond van vrede en genade en zegt dan: »Ziet hier ben ik, reinig mij, leer Gij mij, open mij de ooren en het hart, ik zal niet wederspannig zijn, ik zal niet achterwaarts wijken. Geef mij de tong der geleerden, opdat ik weet met den vermoeide een woord te rechter tijd te spreken. Wek mij elken morgen, wek mij de ooren, dat ik hoore gelijk die geleerd worden, en zend mij dan met dit eeuwig Evangelie, om het te dragen tot het volk. Zie, hier ben ik, uw knecht! Verstoot mij niet, hoewel ik snood en gering ben, neem mij aan, om des Gezalfden wil!"

DE GAAY FORTMAN.